

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

TSV:n lausunto arviomuistiosta liikenteen automaation lainsäädäntö- ja toimenpidesuunnitelman valmistelemiseksi

TSV pitää kannatettavana liikenteen automaation toimenpidesuunnitelman reunaehtojen arvioimista ja pitää erittäin tärkeänä, että henkilötietojen suoja koskevat edellytykset otetaan huomioon jo valmistelun tässä vaiheessa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston huomiot

Kysymys 1 koskien alustavia ajatuksia kantaviksi läpileikkaaviksi periaatteisiksi

Perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen ja tarkemmin henkilötietojen suojan kannalta on välttämätöntä, että niiden toteutuminen otetaan huomioon oletusarvoisesti jo automaatiota edistävien ratkaisujen suunnitteluvaiheessa. Lähtökohtana on oltava ihmiskeskeisyys' -linjauksessa todetaan, että "mikäli automaattiset järjestelmät käsittelevät henkilötietoja, ihmisille on annettava työkalut, joiden avulla he voivat helposti ja turvallisesti hallita omien tietojensa käyttämistä. Tähän pyritään erityisesti maailmanlaajuisen niin sanotun oma-data (MyData) –työn avulla." Omien tietojen hallintaa tai oma-data -työtä esitetään linjauksessa eräänlaiseksi lähtökohdaksi yleisemminkin.

Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää tätä lähtökohtaa erittäin kannatettavana ja muistuttaa samassa yhteydessä muista henkilötietojen suoja koskevista lähtökohdista, kuten oletusarvoisesta tietosuojasta. Henkilötietojen suojan täysimääräisen toteutumisen kannalta on tärkeää rakentaa henkilötietojen suoja osaksi jokaista järjestelmää alusta asti. Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää tärkeänä, että asia huomioidaan jo valmistelun tässä vaiheessa, sillä valmiin teknologian päälle rakennettavilla henkilötietojen käsittelyä koskevilla ratkaisulla ei yleensä päästä parhaaseen ja kustannustehokimpaan lopputulokseen.

Kysymys 3 koskien liikenteen automaatiolle asetettavia tavoitteita

Kuten innovaatioiden yhteydessä yleensäkin, myös liikenteen automaatioon asetetut tavoitteet ja niiden saavuttamisen keinot sisältävät henkilötietojen käsittelyä yhä enenevässä määrin. Näin ollen myös henkilötietojen suojan merkitys korostuu.

Tavoitteiden saavuttamisen keinoja määriteltäessä on tärkeää huomioida, että henkilötietojen suoja ja sitä koskevat velvollisuudet tulevat sovellettavaksi sekä silloin, kun henkilötietoja käsitellään itsearvoisesti, että silloin, kun niitä tullaan käsitelleeksi toiseen tavoitteeseen tähtäävän toiminnan yhteydessä. Siten esimerkiksi etäluotsauksessa käytettävän tai dronen keräämän videokuvan käsittelyssä tulee arvioida henkilötietojen suojan asettamat velvollisuudet videomateriaalin loppukäyttötarkoituksesta riippumatta, mikäli videokuva on yhdistettävissä luonnolliseen henkilöön.

Kysymys 4 koskien yhteisiä toimenpidekokonaisuuksia tavoitteiden saavuttamiseksi a henkilötietojen käsittelyä eri liikennemuodoissa

Toimenpiteiden luettelossa on painotettu yksityisyydensuojaan liittyviä kysymyksiä etenkin tieliikenteen kohdalla. Myöhemmin arviomuistoissa on painotettu nk. dynaamisten tietojen (kuten ajoneuvon paikkatiedot) tietosuojavaikutuksia. Yksityisyydensuojaa ja henkilötietojen suojaa liittyviä kysymyksiä ja velvoitteita voisi kehittää edelleen muidenkin liikennemuotojen osalta.

Lisäksi on huomioitava, että henkilötietojen suoja koskee kaikkia henkilöryhmiä. Näitä ovat asiakkaiden ja matkustajien lisäksi myös kaikki eri liikenteen palveluja toteuttavat työntekijät, virkamiehet ja muut luonnolliset henkilöt. Tunnistamalla kaikki tietyssä liikennemuodossa vaikutuksenalaiset henkilöryhmät ja heistä käsiteltävät henkilötiedot, pystytään liikenteen palvelujen tietosuojavaikutuksia arvioimaan monipuolisemmin.

Arviomuistiossa on todettu, että liikenteen automaation toteutumisen kannalta anonyymien tietojen käsittely luonnolliseen henkilöön liitettävissä olevien tietojen sijaan olisi riittävää. Tosiasiassa monet automaatioissa hyödynnettävien palvelujen tarjoajista keräävät anonyymien tietojen sijaan henkilötietoja. Uutta automaatioinfraa rakentaessa tulisi kuitenkin selvittää, miten sen palveluissa hyödynnettäviä henkilötietoja pystyttäisiin käyttämään laajemmin siten, että ne olisivat anonyymissä muodossa. Anonymisointi poistaisi henkilötietojen suojaan liittyvät riskit. On kuitenkin arvioitava tarkoin, onko henkilötietojen anonymisointi mahdollista. Esimerkiksi sijaintitietojen anonymisointi ei välttämättä ole mahdollista.

Apulaistietosuojavaltuutettu

Anu Talus

Ylitarkastaja

Jyri Poutala